

לימודים מפרשיות השבוע - עובדות והנהגות של גדולי המוסר זצוק"ל

בטחון שבועי

אור חדש על מתיקות דרך "ויגבה לבו בדרכי השם" במשנת נובהרדוק.

מהגה"צ רבי יהודה מאנדל שליט"א בעיה"ת לייקווד יצ"ו

הערה: בכל גליון יש עצות טובות ומועילות, או שורות שהיית רוצה לזכור. כדאי מאוד לעיין אותם, או לרשום אותם בפנקס מיוחד. ועל זה נאמר: אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ. (וכידוע מהרמב"ן).

לע"נ מרת חוה בת ר' פינחס ע"ה ולזכות ר' מ.ב.א. שיחי'

פרשת אמור-שנה ב' גליון 23

אמור אל הכהנים

אמירה לשון רכה, רוב התורה נאמרה בלשון חזק – את קרוביהם, מלאו ידם להיות כהנים (ערש"י ל"ב כ"ט). וזהו רק משום שאהבו את קרוביהם, ואעפ"כ התגברו להרגם, נחשב שהקריבו קרבן, ולכן זכו להביא קרבנות בביהמ"ק. וזה דומה לעקידת יצחק – שנאמר בו – קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת. כי רק עי"ז נחשב קרבן אמיתי להשי"ת.

והכהן הגדול כו' לאביו ולאמו לא יטמא

יתכן שרק הכהן גדול שהוא לב זך כל כך – מצאצאי אהרן הכהן שהיה לב ששמח בגדולת אחיו, שאין לו קנאה ושנאה כלל, רק הוא א"צ את החיזוק הנ"ל להטמא לקרוביו, ולכן רק הוא ראוי

להכנס לקדש הקדשים – מקום האהבה הגמורה – של שני כרובים שפניהם איש אל אחיו!

אמירה לשון רכה, רוב התורה נאמרה בלשון חזק – את קרוביהם, מלאו ידם להיות כהנים (ערש"י ל"ב כ"ט). וזהו רק משום שאהבו את קרוביהם, ואעפ"כ התגברו להרגם, נחשב שהקריבו קרבן, ולכן זכו להביא קרבנות בביהמ"ק. וזה דומה לעקידת יצחק – שנאמר בו – קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת. כי רק עי"ז נחשב קרבן אמיתי להשי"ת.

לשנן אפילו מאה פעמים!

משך חכמה פרשת עקב את ד' וכו' ובו תדבק.

ומסיבת האמונה כי השם דבוק לנבראיו להכין להם טרפם וצרכם, ולהגן עליהם וכו' ומרגיש עליהם יותר ממה שמרגיש האדם, וכביכול בכל צרתם לו צר, והוא בעל היכולת האחד האמיתי, הנצחיי ויודע כל מקריו ומצפוניו ועלילות בני אדם, א"כ הוא חושש לטובתם יותר מהם על עצמם, וא"כ הלא יהיה האדם יושב בטח ושליו ושקט ולא יעשה הסיבות המוכרחות, רק למה שהטילה - על הנבראים - גזירת הבורא ית'. וזה הענין נקרא ובו תדבק, שכיון שיצייר האדם שהוא דבוק להשגחה העליונה מהשי"ת ומרגיש השי"ת בעניניו יותר ממה שמרגיש האדם לעצמו, ורוצה בהצלחת האדם יותר ממה שחפץ לבב האדם בעצמו וכו' אז האדם בטוח ונח, ואינו דואג מאומה לעניניו, כי מה יועיל יכלתו נגד יכולת הבורא הדבוק עמו, ומרגיש בהעדריו כביכול. וזה נקרא דביקות, כו' לכל אנשי האומה בלא הבדל, וכמו שאמרו וכו' אפילו רשע ובוטח בד' חסד יסובכנו, שבענין שהוא בוטח יושיעהו ד' מצד החסד. עכ"ל (ועיי"ש עוד).

"באהבה". שבט לוי גם בטחו בד' ולא רצו לשמח את פרעה ולעבוד בשבילו – בעלי בטחון אמיתיים. ולכן הם יותר קרובים לאהבת ד' ולאהבת ישראל.

כי אם לטארו

יתכן שכיון שהכהנים מיוחדים באהבת הבריות, והקב"ה נתן להם מקום להדגיש במיוחד אהבת קרוביהם. ולפי"ז נבין מש"כ רש"י בפ' כי תשא, שעל ידי שהלויים הרגו

שאלות ותשובות עם הרב שליט"א

שאלה: הבת שלי בשידוכים כבר ארבע שנים, והולך מאוד קשה. מה לעשות?

תשובה: א'. הבת וההורים יתחילו לדבר רק דברי שמחה והודיה להשי"ת. בודאי צריכים להשיא אותה, אבל ברוך השם שאינה בבית חולים והכל בסדר, וגם עצם העיכוב הוא גם כן מאבא בשמים לטובתה. העיקר לא להסתובב עם הרגשה של "אוי מה יהיה?" אלא להסיה דעת מהקושי. (לפעמים הסיבה שמדי מדקדקים ומחפשים משהו מובחר מדי). קרבן פסח נאכל על השובע. יהודי צריך להיות תמיד עם הרגשה של שביעה! הכל טוב! יש לו הכל! ולהסיה דעת מהפעקלאך (ה"חבילות"). היתה אחת בת 25 שלא מצאה זוגה. אמרתי להם שיתחילו רק להודות ולהיות בשמחה. מאותו יום החיים שלהם השתנו. ובאמת בתוך זמן קצר היא כבר היתה כלה!

הנסיון של אהבת קרובים

ראינו שצריך חיזוק מיוחד לאהבת קרובים ועי' גמ' יבמות (ס"ב, ס"ג) שיש ברכה מיוחדת למי שמקרב את קרוביו, ובאמת אנחנו נמצאים עם קרובים זמן מרובה, וגם הנסיון יותר קשה כיון שיש מצבים שהם מפריעים לנו. ואין אנו מתביישים מהם. [ועי' להלן בחלק - נובהרדוק בענין זה]. אבל מי שעובד על בטחון ושמה בחלקו, קל לו יותר להתגבר, ולקרוב באהבה.

ולאחותו הבתולה כו' לה יטמא

בתורת כהנים: אם לא רצה להטמא מטמאין אותו בעל כרחו, לפעמים האדם עסוק בהתעלות שלו ומפחד לתת מזמנו או מכוחותיו בשביל אחרים. כאן התורה מלמדת את הכהן – לפעמים צריך אפילו להפסיד ממדרגתך (כמובן – עפ"י דעת תורה) כדי לעזור לאחרים.

שני סיפורים. היה לי דוד, שהיה לו אלפי תלמידים שאהבו אותו מאוד. שאלתי את אבי מורי זצ"ל, מה היה מיוחד בדוד כשהיה צעיר. אבי ענה: הוא היה יחיד, בזה שהקדיש מהזמן שלו בשביל אחרים.

לפני כמה שנים הייתי בירושלים ובקרתי כמה פעמים אצל אדם גדול. וראיתי שכל פעם יש לו סבלנות וזמן בשבילי. שאלתי אותו ע"ז, והתשובה היתה: "כשמישהו מגיע אלי, אני מבין שזהו השגחה מן השמים, ושהקב"ה רוצה שאקדיש לו זמן! ואם בשביל הפסד של לימוד התורה, הקב"ה תמיד משלים לי! הזמן אינו שייך לי, הוא שייך להקב"ה! (כמובן שבדברים כאלו צריך רבי ולבדוק שעושים לש"ש ולא משום עצלות ח"ו). הוא סיפר לי שרבו הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל היה יושב עם בעה"ב כל ליל שישי מהשעה 12:00 בלילה עד 2:00 בבוקר (!) ומקשיב לדברי תורה של הבעה"ב בפרשה!

הבן של רבי מאיר שאל את הבעה"ב למה מבזבז לאביו כ"כ הרבה זמן? הוא ענה: "אביך כל כך אוהב את הדברי תורה שלי, איך אני יכול למנוע ממנו!! רבי מאיר נתן לו את כל לבו!
כל הנותן – נוטל (מדרגת האדם)

ראינו הרבה פעמים שמי שמקדיש את חייו לאחרים ואינו חושב על עצמו, בסוף זוכה להיות מזכה את הרבים באופן מיוחד! כשאין "זיך" (עצמי) אז במקום זה יש רבים! (רבי אלחנן הרצמן זצ"ל).
שלא נהגו כבוד זה בזה

בשבועות אלו של ספירת העומר צריך לשים דגש מיוחד על ענין כבוד ואהבת ישראל. כאשר 24,000 התלמידים של רבי עקיבא נפטרו (יותר מ 700 ת"ח מופלגים כל יום!!!) היה העולם שמם (יבמות ס"ב:). זה היה חורבן אמיתי! בחורבן בית ראשון אחז"ל (נדרים פא.) על שלא ברכו בתורה תחילה. ובר"ן מבואר שלא השיגו חשיבות תורתם,

בטחון או תפילה?

ספרנו הרבה מקרים שאף כשתפילה לא הועיל, בטחון הועיל. והנה דוגמא טובה: לפני כמה שנים ניגש אלי רב חשוב שבנו שיחי' ירד מן הדרך לגמרי. הוא ואשתו היו שברי כלים, אמרו המון תהלים, וללא הועיל. אמרתי להם, שמעכשיו יגידו תהלים עם בטחון – זה תהילים אחר לגמרי! אמרתי שבשבת לפני מנחה, יתאספו כל המשפחה, ויאמרו עליו רק מעלות. וידונו אותו כמה שאפשר לכף זכות. ויאמרו מעלותיו לפני השם ובנינם לבין עצמם, לפני ואחרי שגומרים ביחד את כל התהילים. ואף לומר מעלות שהם כמעט שקר - "עדיף שקר חיובי מאשר אמת שלילי!!" ואמרתי להם, "אם לא תאמרו התהילים בשמחה ובבטחון, אז תשכחו מכל הנ"ל, אני לא אוכל לעזור!"

לאחר חודש התקשר אלי הרב הנ"ל, ואמר שעשו העצה פעמיים, והם כבר ראו נסים ע"ג נסים. הבחור הפסיק עם כמה מהנהגותיו, ונקשר לצדיק גדול, שרוצה לעזור לו!! מאידך נקדימון בן גוריון שבטח בד' שיהיה גשם, לא נענה עד שנכנס לביהמ"ק והתפלל! והתשובה: **שמכל אחד השם רוצה משהו אחר. כדי לפרנס ישיבות הסבא מנובהרדוק זצ"ל קנה כמ"פ כרטיס הגרלה, אבל הוא לא זכה. הוא למד מזה שהקב"ה רוצה שיעבוד קשה וישכים לפתחי נדיבים. מאידך, תלמידו רבי דוד בלייכער זצ"ל, היה קונה וזוכה. תלמידיו הסבירו לי, שלכל אחד בעולם יש תוכנית (פלאן) אחרת. וכן הוא לענין תפילה ובטחון. מי שמטבעו הוא רגוע ושלו, אז השי"ת רוצה שיעבוד על תפילה. אבל בדור שלנו שאנשים לחוצים בד"כ ואינם מכירים מספיק חלקם הטוב, אז עיקר העבודה הוא לעבוד על ענין הבטחון וקרבת השם!**

ב. לפעמים [ויש לי הרבה מעשים כאלה] שתי דודות, או האבא\אמא או שניהם יחד, יושבים ומדברים טוב על המצב, (וכאילו יש כבר ישועה). כל יום 5 דקות או מי שיכול 20 דקות, ידברו בשמחה על המצב (וכנ"ל באות א'), ודברים טובים על הבת – והכל לפני השי"ת. ושבודאי אבינו אב הרחמן רואה זכויותיה ויביא לה ישועה בקרוב. וכל הדיבורים ברוגע ומתוך שמחה, לא מתוך דאגה ולחץ. ואז הכח של עין טובה, שמחה, בטחון, וכל מה שדברו עליה טוב, הכל יעמוד לזכותה, וד' כבר יעזור ותבוא הישועה!

ועל כן לא הבינו שראוי לברך עליה. גם אם אתה המתמיד הגדול ביותר, אם אינך מחשיב מה שאתה עושה, אתה מזמין חורבן! אחרי שתעריך את מה שאתה עושה תוכל גם לכבד ולהעריך מה שאחרים עושים, ולמנוע חורבן! עין טובה גם על עצמך! אתה צריך להרגיש האדם המאושר בתבל! אבי מורי זצ"ל אמר לי שהוא מרגיש בן יחיד של הקב"ה!

שמירת העיניים

מתוך 12 מומים שהתורה מונה בכהנים יש לפחות 4 בעיניים! ויש לומר שזה בא לרמז לנו כי צריך לשמור מאוד על העיניים, שלא יראו ח"ו דברים לא טובים. מי ששמר על עיניו, יזכה לראות דברים נפלאים ורוחניים בימות המשיח בב"א, ולהנות מזיו השכינה מה שא"א לנו להשיג כלל! (אי איכא דרכא אחרינא אפילו אם אינו מסתכל, רשע הוא! (גמ' ב"ב נז:)) – רואים כמה התורה מחייבת גדרים לשמור על קדושת עיניו!).

עוד אפשר שזה בא לרמז כמה צריך לשמור על עין טובה – לראות רק טוב אצל השני, לשבח, ולהעריך אותו בלבך! במיוחד צריך לעבוד על זה אצל מי שאין אנו אוהבים, וזהו הזכות הגדולה ביותר! החפץ חיים זצ"ל אמר שע"ז אפשר להרויח את כל העוה"ב שלנו! כי כל הדין את חבירו לכף זכות – המקום ידינהו לכף זכות – ומי אינו צריך שיהיה "הידינה לזכות"? ידוע שהח"י הר"ם התפלל כל חייו שיזכה לעין טובה, ואצל הרה"ק ר' אהרן מבעלז זה היה כל עבודתו, ובסלבודקא לא גמרו לדבר ע"ז (וזכו שכל צורת הישיבות היום, בדפוס שלהם, וע"י תלמידיהם!).

או תבלול בעינו

רש"י פי' דבר המבלבל את העין, כגון חוט לבן הנמשך מן הלבן כו' ונכנס בשחור. יתכן שזה בא לרמז: אל תתן לחייו של שכניך או חבריך להכנס לתוך העין שלך – זהו מום!! תשתמש בעיניך רק לראות ולהעריך את מצבך! גם אם לבן נראה יותר יפה משחור, בכל זאת השחור שיש לך בעין, הוא האור של נשמתך!!

תזכור, אנשים שאינם צריכים להתאמץ בשביל תורה ומצוות, אינם שווים כ"כ בשמים!! אף אם בעוה"ז יש להם יותר כבוד!

לוי משורר, שטייער – במיתה

יתכן שאתה עושה מצוה גדולה, אבל אם אינו המצוה שלך יש חיוב מיתה! היצה"ר תמיד משתדל שנראה את הטוב בחלקו של השני וע"ז להיות מושפלים. הוא רוצה שנשכח את כל זכויותינו הגדולות וכך נכנס להיות מדוכאים ח"ו.

אתה נולדת בעל כרחך, וקבלת מצב (בית, הורים, שכנים, ידידים ופרנסה וכו') בעל כרחך. גם חלקך ונסיונותיך הם מן הקב"ה, לטובתך, גם אם לא תרצה, אז אל תנסה לחשוב על תפקידו של השני ולבטל את יקרות מצבך!

אם תדע את האמת בסיפור של חיי השני, כבר לא יהיה לך במה לקנאות! קנאה זהו שקר ושטות! תסגור את עיניך ואל תראה שום דבר זולת חלקך הטוב! ואל תתן להקב"ה עצות איך לנהל את חיידך!!

תמים זכר בבקר בכבשים ובעזים

פרש"י תמות וזכרות בבהמה ואין תמות זכרות בעוף. והנה בד"כ העופות הם הקרבנות של העניים. ויתכן שיש כאן רמז לדורינו "דור עני" – עני ברוחניות.

אנחנו צריכים לדעת שהעבודה בדורינו שונה מהדורות הקודמים. הם היו גדולים כמו קרבן בהמה, וכל מום פגם בעבודתם, אבל אנחנו, כמו עופות לעומתם, ואצלינו הקב"ה שמח גם עם עבודה שיש בו מום! השומר אמונים אמר שכל דור צריך את המוסר שלו, וגם הסטייפלר זצ"ל אמר שבדורינו צריך להדגיש את השכר על כל דבר, ופחות לדבר על העונשים הנוראים וכו'.

ביקורת

מכל האמור נלמד כמה חמורה הביקורת בדורינו, וכמה צריך לדון תמיד לכף זכות. הרבה פעמים הביקורת, הוא בלי להתחשב עם מצבו האמיתי של השני, והיא יכולה להיות עבירה חמורה. וזה כולל גם ביקורת על עצמו! שזה בהרבה מקרים רק מכניס לעצבות. (בודאי צריך רבי שמכיר אותו לדעת מתי לדרוש יותר מעצמו). פעם דברתי עם רבינו הגה"צ רבי גרשון ליבמן זצ"ל על אחד החולשות של דורינו. (שיש כאלה שאוהבים לדבר עליהם...) רבי גרשון הנמיך את קולו, וענה לי עם חום ואהבה. עם כל ההרגש - "איך אנחנו יכולים לדון בזה?" ראיתי והרגשתי את ההבנה ואת האהבה לאנשי דורינו, אע"פ שהוא עצמו היה בדרגות גבוהות מאוד, מ"מ ירד להבין את הדור. הוא אמר לי פעם שצריך להגזים וכמעט לשקר כדי לדון לכף זכות!

אפשר להוסיף שלעומת הבהמות כחה של הציפור אינו אלא להתרומם לשמים (עי' פי' הגרש"ר הירש על ברית בין הבתרים). וזהו רמז על דורינו דור עיקבתא דמשיחא – שאין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים. האריז"ל כבר אמר

כמה כל מעשה קטן בדורינו שוה לאין ערוך לעומת הדורות הקודמים. כמה שאנו חלשים, אנו גם יותר גדולים כיון שמתוך חולשתינו, אנו צריכים להיות עם השי"ת יותר מכל דור. ועל ידי שאנו נתחזק בבטחון ובקשר עם השי"ת, ונדון את דורינו לזכות, גם הקב"ה ידון את דורינו לזכות ויביא ישועתנו!

המשפחה בנובהרדוק

*שלו' בית היה נושא חשוב בנובהרדוק. בבית אינך מקבל שום כבוד על מדותיך הטובות, והמדות האמיתיות שלך מתגלות.

*הכרתי נובהרדוקער שאשתו היתה צועקת עליו כסדר. כל פעם הוא ענה בתמימות. "אני אשתדל להיות טוב יותר!" פעם היא אמרה לו – "אבל כבר אמרת בפעם הקודמת שתהיה יותר טוב!" הוא ענה לה בהכנעה נפלאה – "נכון, אבל הפעם אני אשתדל באמת להיות יותר טוב!"

*בנובהרדוק אין ויכוחים! אם אתה מאמין שד' אמר לה קלל – אז עם מי אתה מתווכח?! הקב"ה מדבר איתך דרך מי שצעק עליך! גם אם הוא לא יודע שהוא רק שליח מן השמים – תפקידך לעבוד כנגד גאווה או כעס ולדון לכף זכות.

*מישהו הגיע פעם לנובהרדוקער ואמר לו שיש לו קשיים מאשתו. הוא הסתכל עליו בפליאה "אתה ממש מאושר!! עם כזו אשה אפשר לגדול המון!" פעם שמעתי מרבי אביגדור מילר זצ"ל שאמר ברבים – אשתך – כמה שיותר קשה יותר טוב!

*פעם אכלתי אצל בעל משפחה מנובהרדוק, הילדים עשו בלאגן באמצע שהוא היה אומר דבר תורה על הפרשה, הוא תמיד דיבר בקול נמוך ובנחת, כעת הוא דיבר עוד יותר ברוגע! והוא, כמו תמיד, היה במצב רוח שמח, והוא רק צחק על כל הבלאגן! ע"י הצחוק שלו בכל מצב, הוא יצר בית שמח, וכל זה מתוך שעות ע"ג שעות של שער הבטחון. וההכנעה והעדינות המיוחדת מהמון שעות בשער הכניעה!

*בנובהרדוק הבעל תמיד מאשים את עצמו, כי חיים עם שער הבטחון, שכתב שם החוה"ל שאם קרוביך מציקים לך, אתה תמחל להם ואדרבה תעשה להם הרבה חסד – הטבה במקום הקפדה! ותאשים רק את העוונות שלך ותחזור בתשובה. הם זוכרים את דוד המלך – ה' אמר לו קלל – זה לא הוא!! זה הקב"ה שמדבר אתך דרכו!

הגרי"ס זצ"ל אמר "ווען איך ווער פרומער ווערט מיין פרוי בעסער – כשאני נהיה יותר צדיק, אשתי נהיית טובה יותר". הכרתי נובהרדוקער שאשתו סבלה במלחמה ולא הייתה 100%. וכשהיה איזה תוספות שלא הבין שבוע שלם, אז האשים א"ע על זה שהעיר מדי על הגעפילטע פיש. ובאמת מיד אחר שביקש ממנה מחילה, הוא הבין את התוספות! *הכרתי עוד נובהרדוקער שהיה חי בקהילה של בני תורה בא". כולם היו נשואים שם עם נשים צדקניות. אשתו היתה קצת יוצאת מן הכלל. היא הייתה אשה רגילה בשביל אחרים, אבל רחוקה ממדרגתו, ועי"ז כל חייו היו בצורה אחרת ממה שהוא ציפה ורצה.

אעפ"כ הוא כיבד אותה כמלכה, ובשמחה כמו בשנה ראשונה. הוא ראה בה רק טוב!! ובכח בטחונו זכה לגדול לת"ח עצום וצדיק, ומרביץ תורה! כדאי מאוד לכתוב שבחים על אשתך, ואל תתבייש לעשות כן. הסבא מנובהרדוק זצ"ל כתב על אשתו 3000 מעלות!!!

דיברתי עם עוד נובהרדוקער שהיה לו הצלחה מיוחדת בחינוך ילדיו. הוא אמר שנותן לילדיו כל כך הרבה שבח עד שהם כסדר משתדלים להיות בדרגות שהוא אמר עליהם! ובדאי גם שאין אף פעם כעס בביתו! מו"ר הרב חיים מרדכי וויינקראנץ זצ"ל אמר לי שכעס בל יראה ובל ימצא בשום פנים ואופן בבית היהודי.

אמונה במאמר חז"ל

המצוה היחידה שמצאנו שהתורה הדגישה שצריכה יופי, הוא האתרוג. ברבינו בחיי בפרשתנו כ' דהטעם משום שאתרוג מרמז על הלב, ו"רחמנא לבא בעי", הקב"ה שמח עם הרצון שלנו.

אם היינו משננים חז"ל זה ללבינו עוד פעם ועוד פעם עד שלאט לאט זה יכנס לעצמותינו, היינו חיים בצורה אחרת. וגם אם לא הצלחנו להשיג משהו היינו שמחים על רצוננו הטוב!

הגה"צ רבי שלום קייאבר זצ"ל היה ראש ועד בישיבת פינסק של נובהרדוק. (שם הסטייפלער היה ראש ישיבה). במלחמה, כשהיה במחנות, יום אחד לקחו ממנו את התפילין. למחרת הוא קם וגילה את זרועו, כאילו מכין א"ע להניח תפילין, ואז אמר: "רבש"ע, אתה עד שהייתי רוצה גם היום לקיים מצות תפילין שציויתני, אבל אני יכול. יה"ר שייחשב כאילו הנחתי – כמשאחז"ל נאנס אדם ולא עשה מצוה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה!" (קידושין מ' ע"א). הוא למד המון מוסר, וכל מאחז"ל היה חי אצלו למציאות מוחלטת!

שמעו ותחי נפשכם! לשיעורי הרב - בקו השגחה פרטית בטלפון 02-3011300 ובקו ישיר 02-3011906 או בקול הלשון בטל' 03-9290709-4-93-1 לאנגלית 2, לאידיש 1, ללשה"ק 4

להארות והערות והשתתפות בהפצה: 0504154557 להפצה בירושלים: 0583223498 לקבל במייל: A7171474@GMAIL.COM FOR BITACHON WEEKLY IN ENGLISH – thenewbitachonweekly@gmail.com